

JOANNA BUCHALSKA

PSEUDONIM JAKO ZNAK TOWAROWY

UWAGI WSTĘPNE

Problematyka ochrony pseudonimu jako znaku towarowego pozostaje istotna ze względu na przypisywanie mu coraz częściej znamion odróżniających, podobnie jak nazwisku¹. Ponadto ma to szczególne znaczenie w dobie informatyzacji społeczeństwa, kiedy pseudonim, podobnie jak *nickname*, staje się elementem określania tożsamości. Obserwowane jest to głównie w środowiskach muzycznych, blogerów i innych użytkowników Internetu. Samo pojęcie pseudonimu nie zostało zdefiniowane w żadnym akcie prawnym. Zgodnie z *Wielkim słownikiem wyrazów obcych* termin ten definiowany jest jako „imię, nazwisko lub inna nazwa, których ktoś używa, aby ukryć swoje prawdziwe imię lub nazwisko”². *Słownik wyrazów obcych* podaje, że pseudonimem jest „zmyślane imię (albo) nazwisko, używane z różnych powodów zamiast właściwego (np. przez pisarzy, autorów, także przez konspiratorów)”³. Zbliżonym pojęciem do pseudonimu jest pojęcie przydomka,

---

Dr JOANNA BUCHALSKA – adiunkt Katedry Prawa Cywilnego, Kolegium Prawa Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie, ul. Jagiellońska 57/59, 03-301 Warszawa; e-mail: joanna.buchalska@gmail.com

¹ J. BUCHALSKA, *Nazwisko jako przedmiot ochrony w prawie polskim*, Wolters Kluwer, Warszawa 2015.

² M. BAŃKO (red.), *Wielki słownik wyrazów obcych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005, s. 1036.

³ W. KOPALIŃSKI (red.), *Słownik wyrazów obcych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1989, s. 420.

które zgodnie ze *Słownikiem języka polskiego* określone zostało jako „charakterystyczne miano (przezwiśko) zwykle nadane komuś złośliwe lub żartobliwie⁴.

Wobec braku legalnej definicji tego pojęcia warto przeprowadzić rozważania w zakresie sposobu ochrony pseudonimu w polskim systemie prawnym. Powyższe rozważania staną się tłem do wskazania zakresu i sposobu ochrony pseudonimu jako znaku towarowego.

1. OCHRONA PRAWNA PSEUDONIMU

W doktrynie zwrócić należy uwagę w szczególności na stanowisko S. Grzybowskiego, który wyróżnia dwa oznaczenia służące „przesłonięciu” imienia i nazwiska osoby fizycznej. Pierwsze z nich – nazwisko fałszywe – ma na celu „ukrycie tożsamości osoby przez wywołanie wrażenia, że chodzi o imię i nazwisko zgodnie z danymi aktów stanu cywilnego lub dowodu osobistego”⁵. Drugie z nich – pseudonim – „przesłania imię i nazwisko bez zamiaru wprowadzenia w błąd, jakoby stanowiłoby one imię i nazwisko uwiarygodnione w aktach stanu cywilnego lub w dowodzie osobistym”⁶.

Ze stanowiskiem S. Grzybowskiego zgadzała się większość doktryny, podkreślając, że niekiedy przyjęcie pseudonimu ma na celu właśnie ukrycie tożsamości osoby nim się posługującej⁷. Pseudonim definiowano również jako „nazwę, wybraną i przybraną celem zamaskowania swego nazwiska lub osoby”⁸. Pseudonim często jest wykorzystywany w działalności kryminalnej. Odmienne w tej kwestii wypowiedział się jedynie A. Szpunar⁹, według którego, mimo że pseudonim zasłania imię i nazwisko, nie służy wprowadzaniu w błąd osób trzecich. Jednakże stanowisko to było mniejszościowe, również wobec dorobku doktryny. Jak wskazuje bowiem Sąd Najwyższy, naruszeniem dóbr osobistych może być użycie przy opisywaniu działalności powoda

---

⁴ M. SZYMCZAK (red.), *Słownik języka polskiego*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1988, s. 1035.

⁵ S. GRZYBOWSKI, *System Prawa Cywilnego. Część ogólna*, t. I, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1974, s. 328.

⁶ Tamże.

⁷ P. ZAPOROWSKI, *Pseudonim w firmie*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2006, nr 6, s. 46.

⁸ J. LITWIN, *Pseudonim kupiecki*, „Przegląd Prawa Handlowego” 1931, nr 4, s. 214.

⁹ A. SZPUNAR, *Ochrona dóbr osobistych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1979, s. 144; TENŻE, *Zadośćuczynienie za szkodę niemajątkową w kodeksie cywilnym*, „Państwo i Prawo” 1965, z. 3, s. 114.

pseudonimu, gdyż stanowi to sugestię udziału w grupie przestępczej. Do naruszenia jednak dojść może w przypadku zbadania, czy rzeczywiście wskazany pseudonim odnosi się do osoby, która dokonała czynności zabronionych¹⁰. Także opublikowanie pseudonimu dobrze znanego zawodnika sportów walki, którym posługuje się ta osoba w sporcie i życiu prywatnym, które pozwalało szerokiemu kręgowi odbiorców zidentyfikować, kim jest opisywana w artykule osoba, stanowi naruszenie dóbr osobistych. W szczególności gdy wiąże się to z ujawnieniem faktu pracy w pododdziale antyterrorystycznym¹¹.

Celem bowiem pseudonimu, podobnie jak przezwiska, jest uniemożliwienie identyfikacji podmiotu¹², w szczególności w zakresie działalności artystycznej¹³. W środowisku artystycznym pseudonim może służyć przysłonięciu prawdziwego nazwiska, ale w sytuacji, gdy wprowadza on rzeczywiście w błąd co do pochodzenia, np. konkretnego utworu¹⁴. Nie zwalnia to jednak z obowiązku ujawnienia prawdziwego imienia i nazwiska w przypadkach określonych prawem¹⁵. Jak bowiem trafnie wskazuje Sąd Apelacyjny w Warszawie, ukazanie osoby podejrzanej na fotografii z przysłonięciem jej twarzy oraz z podaniem wyłącznie imienia i pierwszej litery nazwiska nie stanowi złamania zakazu podawania do publicznej wiadomości danych osobowych i wizerunku takiej osoby¹⁶. Wyjątek stanowią przepisy o ochronie świadków koronnych¹⁷. Warto jednak podkreślić, że pseudonim w postaci *nickname* lub nazwy użytkownika internetowego może być również chroniony jako dobro osobiste¹⁸, także na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych¹⁹.

Ochrona prawna pseudonimu kształtowała się już w okresie przedwojennym. Nazwiskiem zmyślonym ustawodawca pozwolił się posługiwać zgod-

¹⁰ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2007 r., I CSK 134/07, LEX nr 485999.

¹¹ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2007 r., II CSK 390/07, LEX nr 421023.

¹² Por. S. GRZYBOWSKI, *Ochrona dóbr osobistych według przepisów ogólnych prawa cywilnego*, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1957, s. 92.

¹³ A. SZPUNAR, *Zadośćuczynienie*, s. 114.

¹⁴ D. KOT, *Użycie cudzego nazwiska w prasie a autorstwo dzieła*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego”. Prace z Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej 1997, z. 68, s. 116.

¹⁵ M. PAZDAN, *Osoby fizyczne*, [w:] M. PAZDAN (red.), *Prawo prywatne międzynarodowe*. System Prawa Prywatnego, t. 20A, C.H. Beck, Warszawa 2014, s. 1106.

¹⁶ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 grudnia 2012 r., I ACa 755/12, LEX nr 1272000.

¹⁷ S. ŁAKOMA, *Zmiana nazwiska*, „Jurysta” 2009, nr 2, s. 17.

¹⁸ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2008 r., II CSK 539/07, OSP 2010, z. 4, poz. 43.

¹⁹ M. BRZOZOWSKA, *Ochrona danych osobowych w sieci*, Presscom, Wrocław 2012, s. 37.

nie z okólnikiem Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 1920 r. Nr II 10608/378 w sprawie przyjmowania do szpitali chorych prostytutek, który odsyłał do § 243 ustawy dla szpitali cywilnych w Królestwie Polskim z 1842 r.²⁰ Zgodnie z tymi unormowaniami chory w szpitalu wenerycznym mógł pozostawać pod zmienionym nazwiskiem, po wcześniejszym przedstawieniu swojego prawdziwego nazwiska lekarzowi naczelnemu. O nazwisku i imieniu przesłaniającym mówi również J. Litwin w kontekście nazwiska dzieci pozamałżeńskich²¹.

„Używanie pseudonimu nie podlega w ogóle żadnym ograniczeniom, ale z drugiej strony [...] używanie pseudonimu, do którego od dłuższego czasu przywiązana jest sława artysty lub pisarza, może stanowić przywłaszczenie i pokrzywdzenie ważnych i godnych ochrony interesów”²². Pseudonim wobec tego może być chroniony wtedy, gdy stanowi istotne dobro. Istota tego dobra nie jest jednak określona np. przez liczbę publikacji utworów czy długość posługiwania się pseudonimem, w każdym bowiem przypadku ochrona powinna być oceniana jednostkowo²³. Wybór pseudonimu podyktowany jest wieloma aspektami, często odnoszą się one do kwestii rodzinnych, piastowanego stanowiska, formy posiadanego nazwiska czy nawet względów ekonomicznych²⁴. Kwestia sporna w tym zakresie odnosi się do możliwości zarejestrowania pseudonimu jako znaku towarowego, a przede wszystkim oceny, czy posiada on znamiona odróżniające. Wobec tego niezbędne okaże się omówienie pojęcia pseudonimu i jego sposobu ochrony. Pozwoli to na wskazanie możliwości jego rejestracji jako znaku towarowego na gruncie analizy poglądów doktryny, jak również judykatury polskiej i unijnej.

Ustawodawca międzywojenny umożliwiał posługiwanie się pseudonimem w ramach rejestrów mieszkańców. Zgodnie z instrukcją Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 27 listopada 1930 r. o prowadzeniu rejestrów mieszkańców (M.P. Nr 291, poz. 411), obok nazwiska było możliwe również umiesz-

---

²⁰ Z. KUMANIECKI, *Nazwisko i imiona*, [w:] Z. KUMANIECKI, J.S. LANGROD, S. WACHHOLZ, *Zarys ustroju, postępowania i prawa administracyjnego w Polsce*, Księgarnia Powszechna, Kraków-Warszawa 1939, s. 199.

²¹ Por. J. LITWIN, *Od oznaczenia „NN” do imienia przesłaniającego*, „Państwo i Prawo” 1951, z. 2, s. 269 i n.

²² T. NUSBAUM-HILAROWICZ, *Ochrona nazwiska i pseudonimu w rządowym projekcie noweli do austriackiego kodeksu cywilnego*, „Przegląd Prawa i Administracji. Rozprawy i Zapiski Literackie” 1911, s. 289.

²³ H. KONIC, *Prawo osobowe. Wykład porównawczy na tle praw podstaw obowiązujących w Polsce w zestawieniu z kodeksem szwajcarskim*, cz. 1, Nakładem Księgarni F. Hoesicka, Warszawa 1924, s. 128.

²⁴ M. JANKOWSKA, *Autor i prawo do autorstwa*, Wolters Kluwer, Warszawa 2011, s. 385-386.

czenie w rejestrze pseudonimu. Należy jednak podkreślić, że było to dopuszczalne jedynie w przypadkach, gdy pseudonim ten był ogólnie znany.

Ochrona pseudonimu miała szczególne znaczenie w ustawodawstwie²⁵. Szczególny charakter ochrony pseudonimu jako pseudonimu wojskowego przysługiwał zgodnie z ustawą z dnia 11 maja 1920 r. w przedmiocie uznania nazwisk, przybranych podczas służby wojskowej²⁶, obowiązującą do dnia 31 maja 1924 r.²⁷ Według tych unormowań osoby wojskowe, które przed wejściem w życie tego aktu prawnego przybrały podczas służby w formacjach wojskowych polskich lub w wojsku polskim inne nazwisko, a odznaczyły się gorliwym pełnieniem obowiązków, mogły uzyskać uznanie przybranego względnie zmianę swojego poprzedniego nazwiska. Ponadto wskazać należy również na treść dekretu z dnia 10 listopada 1945 r. o zmianie i ustalaniu imion i nazwisk. Zgodnie z art. 3 tego dekretu zmiana nazwiska była możliwa w przypadku zachodzenia ważnych przyczyn. Za ważne przyczyny uznawano: nazwisko hańbiące albo ośmieszające, lub nielicujące z godnością człowieka; posiadanie nazwiska wojskowego (pseudonimu wojskowego); przybranie innego nazwiska (pseudonim konspiracyjny) w związku z udziałem w podziemnej walce z najeźdźcą niemieckim; używanie innego nazwiska (pseudonimu osłaniającego) celem uchronienia się przed aktami gwałtu najeźdźcy niemieckiego lub jego popleczników; nazwisko o brzmieniu niepolskim; oraz nazwisko, które ma formę imienia. Warto wyjaśnić, że pseudonim osłaniający był używany w celu „osłonięcia” nazwisk pochodzenia żydowskiego²⁸. Odmienne w przypadku pseudonimu konspiracyjnego, osłaniającego lub wojskowego, mianowicie nowe nazwisko przybierało się obok dotychczasowego, przy czym kolejność używania tych nazwisk ustalana była stosownie do wniosku strony. Podkreślić należy, że w odróżnieniu od ustawy z 1919 r. dotyczącej zmiany nazwiska, na tle ustawy o pseudonimach wojskowych niemożliwe było złożenie sprzeciwu wobec konkretnej rejestracji nazwiska.

Ochronę pseudonimu jako dobra osobistego przewidziano już w projekcie części ogólnej kodeksu cywilnego. Podczas tych prac jako jedno z dóbr osobistych wymieniano pseudonim. W art. 19 projektu opracowanego przez I. Łys-

²⁵ A. JENDL, *Prawo używania pseudonimów*, „Ilustrowany Kurier Codzienny” 1939, nr 38, s. 18, cyt. za: Z. KUMANIECKI, *Nazwisko*, s. 207-208.

²⁶ Dz.U. Nr 42, poz. 251 z późn. zm.

²⁷ Zob. ustawa z dnia 6 maja 1924 r. uchylająca ustawę z dnia 11 maja 1920 r. w przedmiocie uznania nazwisk, przybranych podczas służby wojskowej (Dz.U. Nr 44, poz. 459).

²⁸ R. RAJKOWSKI, *Zmiana nazwiska. Studium z zakresu prawa administracyjnego*, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1955, s. 64.

kowskiego w 1928 r. przewidywano, że ten, czyj interes osobisty został naruszony działaniem osoby nieuprawnionej, może żądać zaprzestania tych działań i zadośćuczynienia za krzywdę moralną; dotyczy to w szczególności czci osobistej, naruszenia czci zmarłych przodków i członków rodziny, używania cudzego nazwiska lub pseudonimu, korzystania z cudzego wizerunku lub ujawnienia korespondencji²⁹. Wyrazem tych prac był art. 11 ustawy z dnia 18 lipca 1950 r. – Przepisy ogólne prawa cywilnego³⁰. Zgodnie z którym ten, czyje dobro osobiste zostało naruszone bezprawnymi działaniami, mógł żądać ochrony prawnej, a w szczególności zaniechania tych działań. Dotyczyło to zwłaszcza naruszenia czci, używania cudzego nazwiska lub pseudonimu, albo korzystania z cudzego wizerunku.

Pseudonim chroniony jest jako jedno z dóbr osobistych wymienionych w Kodeksie cywilnym [k.c.]. Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. W doktrynie, jak i judykaturze formułuje się różne definicje dóbr osobistych, odnoszące się do ich charakteru³¹ bądź zakresu ochrony³².

²⁹ L. DOMAŃSKI, *Uwagi do projektu części ogólnej kodeksu cywilnego*, „Przegląd Notarialny” 1948, nr 5, s. 430.

³⁰ Dz.U. Nr 34, poz. 311 z późn. zm.

³¹ S. GRZYBOWSKI, *Ochrona dóbr*, s. 58; S. SZER, *Prawo cywilne. Część ogólna*, Wydawnictwo PWN, Warszawa 1967, s. 255; S. GRZYBOWSKI, *System Prawa*, s. 296-298.

³² A. SZPUNAR, *Ochrona dóbr*, s. 255; B. ZIEMIANIN, *Prawo cywilne. Część ogólna*, Ars Boni et Aequi, Poznań 1999, s. 96-97; R. RADWAŃSKI (red.), *Prawo cywilne – część ogólna*. System Prawa Prywatnego, t. II, C.H. Beck, Warszawa 2007, s. 161; J. PANOWICZ-LIPSKA, *Majątkowa ochrona dóbr osobistych*, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1975, s. 29-30; M. PAZDAN, *Ogólny charakter dóbr osobistych*, [w:] M. SAFJAN (red.), *Prawo cywilne – część ogólna*. System Prawa Prywatnego, t. I, C.H. Beck, Warszawa 2007, s. 1116; M. PYZIAK-SZAFNICKA, *Prawa majątkowe i niemajątkowe*, [w:] M. SAFJAN (red.), *Prawo cywilne – część ogólna*, s. 716; M. PAZDAN [w:] K. PIETRZYKOWSKI (red.), *Kodeks cywilny, t. I, Komentarz do artykułów 1-449¹⁾*, C.H. Beck, Warszawa 2005, s. 108; S. DMOWSKI [w:] S. DMOWSKI, S. RUDNICKI, *Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga pierwsza. Część ogólna*, LexisNexis, Warszawa 2006, s. 99; A. KOPFF, *Koncepcja praw do intymności i do prywatności życia osobistego (zagadnienia konstrukcyjne)*, „Studia Cywilistyczne” 1972, nr 20, s. 4; M. LIJOWSKA, *Koncepcja ogólnego prawa osobistości w niemieckim i polskim prawie cywilnym*, „Kwartalnik Prawa Prywatnego” 2001, z. 4, s. 781-783; A. KOPFF, *Ochrona sfery życia prywatnego jednostki w świetle doktryny i orzecznictwa*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego”. Prace z Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej 1982, z. 100, s. 41 i n.; B. KORDASIEWICZ, *Cywilnoprawna ochrona prawa do prywatności*, „Kwartalnik Prawa Prywatnego” 2000, z. 1, s. 19; T. GRZESZCZAK, *Herb Habsburgów*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2003, nr 7, s. 52; wyrok Sądu

Obecnie pseudonim, obok ochrony na podstawie przepisów o dobrach osobistych, może być też chroniony na podstawie przepisów o firmie, może być on bowiem umieszczany w firmie osoby fizycznej (art. 43⁴ zd. 2 k.c.), jak również w firmie osoby prawnej z (art. 43⁵ § 3 k.c.). Jednakże wykorzystywanie pseudonimu jako elementu firmy wzbudza wiele kontrowersji. W doktrynie wskazuje się, że pseudonimy powinny być umieszczane w nazwie firmy w cudzysłowie³³. W szczególności wątpliwości dotyczyć mogą umieszczenia jako pseudonimu firmy innego nazwiska przedsiębiorcy³⁴. Wobec tego za zbyt daleko idący trzeba uznać pogląd, zgodnie z którym dopuszcza się oznaczenie osoby pseudonimem zamiast nazwiskiem, jeżeli określona osoba fizyczna posługuje się pseudonimem, byleby nie miało to na celu wprowadzenia osób trzecich i klientów w błąd³⁵. Przeciwno takiej możliwości przemawia stanowcze, niewywołujące wątpliwości brzmienie przepisu art. 43⁴ zdanie pierwsze k.c.³⁶

2. PSEUDONIM JAKO ZNAK TOWAROWY – WYMOGI USTAWOWE

Zgodnie z art. 120 ust. 1 ustawy – Prawo własności przemysłowej³⁷ znakiem towarowym może być każde oznaczenie, które można przedstawić w sposób graficzny, jeżeli oznaczenie to nadaje się do odróżnienia towarów jednego przedsiębiorstwa od towarów innego przedsiębiorstwa. W myśl ust. 2 znakiem towarowym mogą być w szczególności wyraz, rysunek, ornament, kompozycja kolorystyczna, forma przestrzenna, w tym forma towaru

---

Najwyższego z dnia 17 września 2004 r., V CK 69/04, niepubl.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2005 r., II CK 578/04, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2010 r., V CSK 19/10, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2002 r., II CKN 953/2000, LexPolonica nr 38829; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2001 r., II CKN 396/2000 r., LexPolonica nr 4003556; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2004 r., I CK 636/2003 r., LexPolonica nr 1546710; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2000 r., II CKN 955/98, niepubl.

³³ P. ZAPOROWSKI, *Pseudonim*, s. 49.

³⁴ Por. A. KUBIAK-CYRUL, *Dobra osobiste osób prawnych*, Zakamycze, Kraków 2005, s. 164.

³⁵ K. PIASECKI, *Kodeks cywilny. Księga pierwsza. Część ogólna*. Komentarze Zakamycza, Zakamycze, Kraków 2003, s. 246.

³⁶ A. WYPIÓRKIEWICZ [w:] H. CIEPŁA [i in.], *Kodeks cywilny. Praktyczny komentarz z orzecznictwem*, t. I, Art. 1-352, Zrzeszenie Prawników Polskich, Warszawa 2005, s. 105.

³⁷ Ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej, Dz.U. z 2013 r., Nr 1410 [dalej: p.w.p.].

lub opakowanie, a także melodia lub inny sygnał dźwiękowy. Jednocześnie art. 131 ust. 1 p.w.p. wskazuje przesłanki bezwzględne nieudzielenia prawa ochronnego na znak towarowy, wymieniając te oznaczenia, których używanie: 1) narusza prawa osobiste lub majątkowe osób trzecich; 2) jest sprzeczne z porządkiem publicznym lub dobrymi obyczajami; 3) ze swojej istoty może wprowadzać odbiorców w błąd, w szczególności co do charakteru, właściwości lub – z uwzględnieniem ust. 3 – pochodzenia geograficznego towaru.

W kontekście rejestracji pseudonimu jako znaku towarowego, zastosowanie ma przede wszystkim art. 131 ust. 1 pkt 1 p.w.p. W literaturze przedmiotu przyjmuje się, że o naruszeniu praw osobistych lub majątkowych można mówić, gdy prawa te rzeczywiście istnieją i gdy dochodzi do ich naruszenia w wyniku korzystania ze znaku towarowego. Za naruszenie cudzych praw osobistych można uznać naruszenie prawa do nazwiska, do pseudonimu lub wizerunku, jak również naruszenie autorskich praw osobistych twórcy³⁸. K. Czub wskazuje, że autorskim prawem osobistym twórcy jest nie tylko twórczość, lecz także węzeł emocjonalny (*vinculum spiritualis*) łączący autora-twórcę z rezultatem jego działania, jak również z samym procesem tworzenia³⁹. Zdaniem zaś R. Skubisza wprowadzenie takiego unormowania ma na celu przeciwdziałanie przypadkom, gdy przeciętny konsument będzie uważał, że nieprawidłowo oznaczony towar – nazwiskiem – pochodzi od innego producenta, niż wskazuje to jego nazwa⁴⁰. Do wymienionego katalogu nie będą natomiast należeć – ze względu na ich charakter – naruszenia takich dóbr osobistych, jak: życie, zdrowie, nietykalność cielesna, wolność, swoboda sumienia, tajemnica korespondencji czy nietykalność mieszkania⁴¹. Z kolei przykładem naruszenia praw majątkowych osób trzecich może być

---

³⁸ Z. MIKLAŚIŃSKI, *Prawo własności przemysłowej. Komentarz*, Urząd Patentowy RP, Warszawa 2001, s. 160; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 15 marca 2005 r., VI SA/Wa 860/04, LEX nr 841758; U. PROMIŃSKA, *Znaki towarowe i prawo ochronne*, [w:] E. NOWIŃSKA, U. PROMIŃSKA, K. SZCZEPANOWSKA-KOZŁOWSKA, *Własność przemysłowa i jej ochrona*, LexisNexis, Warszawa 2014, s. 438.

³⁹ K. CZUB, *Prawa osobiste twórcy projektu wynalazczego. Zagadnienia konstrukcyjne*, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2000, nr 7, s. 152.

⁴⁰ R. SKUBISZ, *Względne podstawy odmowy udzielenia prawa ochronnego na znak towarowy*, [w:] R. SKUBISZ (red.), *Prawo własności przemysłowej. System Prawa Prywatnego*, t. 14B, C.H. Beck, Warszawa 2012, s. 746.

⁴¹ R. SKUBISZ, *Prawo znaków towarowych. Komentarz*, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1997, s. 76.

naruszenie prawa do oznaczenia przedsiębiorstwa, prawa ochronnego na znaku towarowym lub autorskich praw majątkowych⁴².

Jednakże w przypadku naruszenia praw osobistych lub majątkowych osób trzecich nie chodzi jedynie o możliwość naruszenia praw majątkowych lub osobistych osób trzecich, ale o samą możliwość zaistnienia powiązania, które narusza te prawa⁴³. Wobec tego samo skojarzenie, jakie może powstać pomiędzy znakiem towarowym a pseudonimem je kształtującym, powodować może naruszenie prawa z rejestracji znaku towarowego.

3. PSEUDONIM JAKO ZNAK TOWAROWY NA GRUNCIE ORZECZNICTWA

W orzecznictwie sądów polskich nie ma szerszych rozważań w zakresie rejestracji pseudonimu jako znaku towarowego. Kwestia ta była podejmowana sporadycznie. Analiza orzecznictwa sądów administracyjnych pozwala na wskazanie jedynie kilku interesujących przypadków w tym kontekście. Wskazać można na jednolite stanowisko w zakresie oceny znaku towarowego jako pseudonimu w kontekście art. 131 ust. 1 pkt 1 p.w.p. W sprawach tych sądy administracyjne podkreślają ochronę pseudonimu jako dobra osobistego⁴⁴ lub części firmy⁴⁵. Warto zwrócić jednak uwagę na wyrok NSA z dnia 25 lutego 2014 r.⁴⁶, zgodnie z którym w unormowaniach tych chodzi

---

⁴² K. CZUB, *Wzory przemysłowe – nowa kategoria dóbr niematerialnych?*, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2003, nr 10, s. 80.

⁴³ M. ANDRZEJEWSKI, P. KOSTAŃSKI, [komentarz do art. 131], [w:] P. KOSTAŃSKI (red.), *Prawo własności przemysłowej. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2010, s. 673; U. PROMIŃSKA, *Znak towarowy*, [w:] E. NOWIŃSKA, U. PROMIŃSKA, M. DU VALL, *Prawo własności przemysłowej*, LexisNexis, Warszawa 2011, s. 206.

⁴⁴ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 9 stycznia 2014 r., VI SA/Wa 1639/13; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie dnia 9 września 2012 r., VI SA/Wa 820/12; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 10 listopada 2009 r., VI SA/Wa 1488/09; www.orzeczenia.nsa.gov.pl [dostęp: 24.01.2016].

⁴⁵ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 13 marca 2013 r., II GSK 2304/11; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie dnia 14 października 2013 r., VI SA/Wa 1281/13; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 24 września 2013 r., VI SA/Wa 1399/13; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 16 czerwca 2011 r., VI SA/Wa 617/11, www.orzeczenia.nsa.gov.pl [dostęp: 24.01.2016].

⁴⁶ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 25 lutego 2014 r., II GSK 1939/12, www.orzeczenia.nsa.gov.pl [dostęp: 24.01.2016].

jedynie o wyłączenie z rejestracji tych znaków, których używanie stanowiłoby akt naruszenia prawa osobistego lub majątkowego osoby trzeciej, nie zaś sam fakt dokonania zgłoszenia takiego oznaczenia. Wobec tego niedopuszczalność uzyskania prawa ochronnego na znak towarowy występuje wtedy, gdy używanie znaku mogłoby naruszać istniejące już cudze prawa majątkowe lub osobiste. Zauważyć można wobec tego brak odrębnych regulacji odnoszących się do rejestracji pseudonimu jako znaku towarowego.

Odnosząc się do orzecznictwa unijnego, warto wskazać trzy sprawy rozpatrywane przez OHIM (EUIPO), odnoszące się do rejestracji znaku LOLITA⁴⁷, CLAIRE FISHER⁴⁸ oraz 50 CENT⁴⁹. W sprawie dotyczącej rejestracji pseudonimu LOLITA Izba Odwoławcza OHIM (EUIPO) uznała, że pseudonim ten głównie ze względu na książkę o tym samym tytule posiada znamiona odróżniające, bowiem przeciętny konsument będzie utożsamiał te określenie z pseudonimem użytym w tej książce, i w ten sposób może wpłynąć na liczbę sprzedanych towarów⁵⁰. W sprawie CLAIRE FISHER Izba Odwoławcza OHIM (EUIPO) – podobnie jak w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego dotyczącym rejestracji nazwy zespołu jako znaku towarowego – stwierdziła, że używanie pseudonimu artystycznego CLAIRE FISHER nie może być utożsamiane z ochroną jego jako znaku towarowego. Ochrona ta będzie bowiem możliwa po wcześniejszej rejestracji tego oznaczenia jako znaku towarowego⁵¹.

Najszerze rozważania w zakresie ochrony pseudonimu jako znaku towarowego odnaleźć można w decyzji Izby Odwoławczej OHIM (EUIPO) dotyczącej rejestracji znaku towarowego 50 CENT. Izba uznała, że oznaczenie to nie posiada charakteru odróżniającego, mimo przedstawienia dowodów na liczną sprzedaż artykułów opatrzonych tym znakiem⁵², jak również twierdzeń o powszechnej znajomości artysty o tym pseudonimie⁵³.

---

⁴⁷ Decyzja Izby Odwoławczej z dnia 27 lutego 2012 w sprawie R 257/2011-2, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].

⁴⁸ Decyzja Izby Odwoławczej z dnia 13 listopada 2007 w sprawie R 336/2007-2, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].

⁴⁹ Decyzja Izby Odwoławczej z dnia 4 lipca 2007 w sprawie R 511/2008-1, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].

⁵⁰ Decyzja Izby Odwoławczej z dnia 27 lutego 2012 w sprawie R 257/2011-2, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].

⁵¹ Decyzja Izby Odwoławczej z dnia 13 listopada 2007 w sprawie R 336/2007-2, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].

⁵² Por. pkt 29-31 decyzji Izby Odwoławczej z dnia 4 lipca 2007 w sprawie R 511/2008-1, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].

⁵³ Por. pkt 23 i 25 decyzji Izby Odwoławczej z dnia 4 lipca 2007 w sprawie R 511/2008-1, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].

Zdaniem Izby przeciętny konsument będzie utożsamiał znak towarowy 50 CENT z wartością nominalną banknotów⁵⁴, takich jako 2 EURO, 10 POUNDS, 3000 YEN, 100 DOLLARS, 1 RIAL albo 8 PENCE⁵⁵.

Odmianą kwestią jest wykorzystywanie pseudonimu artystycznego w znakach towarowych. Podobnie jak w przypadku rejestracji nazwiska jako znaku towarowego, wyraźnie wskazać można jednolite orzecznictwo w tym zakresie⁵⁶. W sprawie dotyczącej znaku towarowego CR7 odnoszącego się do piłkarza Cristiano Ronaldo, OHIM (EUIPO) wyraźnie wskazał, że pseudonim nie jest chroniony w odmienny sposób niż inne znaki towarowe. Sytuację podkreśla fakt, że również ustawodawstwo portugalskie nie przewiduje tutaj szczególnej ochrony⁵⁷. Odmienne w przypadku ustawodawstwa szwedzkiego⁵⁸, francuskiego⁵⁹ i hiszpańskiego⁶⁰, które przewidują specjalną regulację w zakresie ochrony znaków towarowych jako pseudonimów. W sprawie dotyczącej rejestracji znaku towarowego „Leo Messi – GOAL!”, właściciel znaków towarowych: LIONEL MESSI; LEO MESSI, jak również znaku towarowego w postaci podpisu piłkarza zarejestrowanych w Unii Europejskiej lub w Hiszpanii, odniósł się do naruszenia właśnie prawa hiszpańskiego i unijnego⁶¹. W sprawie tej Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelktualnej stwierdził, że znak towarowy składający się z elementów „Leo Messi”, będącego pseudonimem piłkarza, oraz określenia GOAL!, narusza prawa osobiste piłkarza oraz prawa z rejestracji wcześniejszych znaków. Pseudonim Leo Messi jest bowiem powszechnie znany szerszej publiczności, ale przede wszystkim fanom footballu, którzy utożsamiają go z piłkarzem o światowej sławie. Ponadto dodanie po pseudonimie „Leo Messi” okre-

⁵⁴ Por. pkt 23 decyzji Izby Odwoławczej z dnia 4 lipca 2007 w sprawie R 511/2008-1, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].

⁵⁵ Por. pkt 20 decyzji Izby Odwoławczej z dnia 4 lipca 2007 w sprawie R 511/2008-1, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].

⁵⁶ Por. J. BUCHALSKA, *Nazwisko jako przedmiot ochrony*.

⁵⁷ Por. decyzja OHIM (EUIPO) z dnia 19 listopada 2013 r. w sprawie CANCELLATION No 7191 C (INVALIDITY), www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].

⁵⁸ Por. decyzja OHIM (EUIPO) z dnia 30 listopada 2012 r. w sprawie 6242C, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].

⁵⁹ Wyrok Sądu Pierwszej Instancji z dnia 12 czerwca 2007 r. w sprawach połączonych T-60/04, T-64/04; wyrok Sądu Pierwszej Instancji z dnia 12 czerwca 2007 r. w sprawach połączonych T-53/04 to T-56/04, T-58/04 i T-59/04, www.curia.eu [dostęp: 24.01.2016].

⁶⁰ Por. decyzja OHIM (EUIPO) z dnia 7 sierpnia 2012 r. w sprawie 5937C, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].

⁶¹ Tamże.

ślenia GOAL! jednoznacznie sugeruje, że znak ten odnosi się do sławnego piłkarza.

Kolejną grupę znaków towarowych składających się z pseudonimów, rozpatrywanych przez Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej, są znaki towarowe projektantów mody. W sprawie dotyczącej rejestracji graficznego znaku towarowego zawierającego określenie „mikà amaro”, będącego nawiązaniem bezpośrednim do osoby projektanta – „designed by mikà amaro”, OHIM (EUIPO), podobnie jak polski Urząd Patentowy, odniósł się do charakteru firmy. Jego zdaniem, podobnie jak naszego Urzędu, pseudonim może stać się elementem nazwy, jednakże ta kwestia nie jest rozpatrywana w postępowaniu dotyczącym rejestracji pseudonimu jako znaku towarowego⁶². Analogicznie w sprawie dotyczącej rejestracji pseudonimu włoskiego projektanta DAVID MAYER i znaku graficznego zawierającego słowo MAYER i SPORT. Zdaniem Davida Mayera stał się on rozpoznawany pod tym pseudonimem, dokonał nakładów finansowych, sponsorował różne wydarzenia sportowe i media. Wobec tego wprowadzenie znaku zawierającego jego pseudonim, jako jednego z elementów, może wprowadzać w błąd przeciętnego konsumenta sugerując, że są to znaki towarowe z sobą związane kapitałowo⁶³. Analogiczne stanowisko przedstawił OHIM (EUIPO) w sprawie dotyczącej znaku towarowego ROCCOBAROCO, wobec wcześniejszego znaku ROCO BAROCO. Właściciel wcześniejszego znaku, znany projektant mody włoskiej, wskazywał, że jego pseudonim jest powszechnie znany od 1970 r., a sam projektant zmienił swoje imię i nazwisko właśnie na taki pseudonim⁶⁴. Bezsporne również jest wykorzystanie pseudonimu zgłoszonego jako wcześniejszy znak towarowy – COCO w znaku towarowym „COCO-MAT Sleep on Nature”. Pseudonim ten bowiem odnosił się do projektantki mody Gabrielle Chanel, która wykorzystywała go od 1900 r. jako swój wyróżniający element⁶⁵.

Warto również odnieść się do próby ochrony pseudonimu TIGER przez Dariusza Michalczewskiego jako elementu lub *per se* jako znaku towaro-

---

⁶² Decyzja OHIM (EUIPO) z dnia 12 września 2011 r. w sprawie OPPOSITION No B 1 744 617; por. decyzja OHIM (EUIPO) z dnia 21 lipca 2011 r. w sprawie R 2338/2010-4, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].

⁶³ Decyzja OHIM (EUIPO) z dnia 21 maja 2007 r. w sprawie R 407/2006-2, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].

⁶⁴ Decyzja OHIM (EUIPO) z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie R 723/2001-2, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].

⁶⁵ Decyzja OHIM (EUIPO) z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie nr 1523/2001, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].

wego. Jednocześnie wskazać tu można na decyzję OHIM (EUIPO) i Sądu Najwyższego. W decyzji OHIM (EUIPO) odnoszącej się do rejestracji znaku graficznego znaku – TIGER POWER IS BACK!, któremu przeciwstawiono znak FRUCHT-TIGER, OHIM (EUIPO) nie odniósł się do podnoszonej przez Dariusza Michalczewskiego argumentacji, że jest to pseudonim. Nie przedstawiono bowiem argumentów wskazujących, że przeciętny konsument znak TIGER POWER IS BACK! będzie utożsamiał z postacią boksera⁶⁶. Analogiczne stanowisko zajął Sąd Najwyższy, uznając, że pojęcie konsumentów napojów [...] (ich wieku, zainteresowań, przekroju społecznego itp.) jest niedookreślone, co wymagałoby przeprowadzenia badań rynkowych, a więc wykorzystania wiadomości specjalnych. Dopiero sprecyzowanie cech grupy stanowiącej konsumentów napojów [...] mogłoby stanowić podstawę dalszych ocen dotyczących kojarzenia przez nich słowa „tiger” [...] – jako słowo obcojęzyczne, mogło wywoływać różne asocjacje, a ponadto jest używane jako pseudonim nie tylko boksera, ale również innego znanego na świecie sportowca – golfisty, czy też stanowi element zarejestrowanych znaków towarowych, z którymi mogli zetknąć się klienci napojów [...]. Poza tym, siła skojarzeń określonego pseudonimu z osobą sportowca jest zmienna w czasie i jest uzależniona od tego, czy jest to nadal czynny sportowiec, osiąganych przez niego sukcesów i ich rangi. Zdaniem Sądu Najwyższego nadanie charakteru odróżniającego takiemu znakowi wymagałoby „dodania” do niego wizerunku, podpisu lub innego elementu, który sugerowałaby postać konkretnego sportowca⁶⁷.

UWAGI KOŃCOWE

Przeprowadzone rozważania w zakresie ochrony pseudonimu jako znaku towarowego prowadzą do następujących konkluzji.

Po pierwsze – w ustawodawstwie państw europejskich nie ma jednolitych rozwiązań gwarantujących ochronę pseudonimu jako znaku towarowego.

Po drugie – w systemie prawnym brak szczególnej regulacji tego zagadnienia. Taka sytuacja powoduje, że wobec znaków towarowych zawierających pseudonim stosuje się analogiczne przesłanki ochrony, jak w odniesieniu do innych znaków towarowych. Prowadzi to w konsekwencji do kształtowania

⁶⁶ Decyzja OHIM (EUIPO) z dnia 12 lutego 2010 r., OPPOSITION No B 1 415 126, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].

⁶⁷ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2013 r., III CSK 66/13, LEX nr 1463871.

przez judykaturę sposobu ochrony takich znaków, co może powodować taką decyzję OHIM (EUIPO), jak w przypadku znaku 50 CENT, którą uznać należy za niewłaściwą. Powoduje to również nieuwzględnianie przez OHIM (EUIPO) i sądy administracyjne odmiennego charakteru tych elementów znaków. Za zasadne jednak należy uznać stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego, odnoszące się do potrzeby wskazania dowodów potwierdzających asocjacje pomiędzy pseudonimem a konkretną osobą. Brak przedstawienia tej osoby powoduje możliwość utożsamiania pseudonimu z wieloma osobami. Odmiennie jest w przypadku pseudonimów, które bezspornie powodują skojarzenia z konkretną osobą. To właśnie wobec nich, podobnie jak wobec renomowanych znaków towarowych, ochrona jest szersza. Wszelka zaś sugestia bądź inny element sugerujący osobę go noszącą jest przesłanką potwierdzającą charakter odróżniający tego znaku. Wobec tego granica pomiędzy odróżnianiem pseudonimu, podobnie jak w przypadku renomowanych znaków towarowych, przebiega na granicy rozpoznawalności tego znaku oraz skojarzenia go z konkretną osobą.

Po trzecie – w sprawach dotyczących rejestracji pseudonimu jako znaku towarowego wyraźnie wskazać można wzajemne przenikanie się ustawodawstwa cywilnego i administracyjnego. Powoduje to kolejne nieprawidłowości w tym zakresie. Orzecznictwo sądów administracyjnych dostrzegając ten problem, wskazuje na właściwość rozstrzygania takich spraw przez sądy powszechne, nie bierze jednak pod uwagę, że pseudonim jako taki może zyskać znamiona odróżniające podobnie do nazwiska. Kwestia ta pozostaje szczególnie istotna w dobie komercjalizacji dóbr osobistych, które uzyskują wartość niemajątkową, również wobec ich wykorzystywania jako znaków towarowych i stają się przedmiotem majątkowego obrotu⁶⁸.

---

⁶⁸ Por. np. J. BANASIUK, J. SIĘNCZYŁO-CHLABICZ, *The legal character of the image right in view of the theory of personal rights*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2012, nr 12, s. 30-38; J. SIĘNCZYŁO-CHLABICZ, *Prawo do wizerunku a komercjalizacja dóbr osobistych*, „Państwo i Prawo” 2007, z. 6; J. BUCHALSKA, *Nazwisko jako przedmiot ochrony*; K. GRZYBCZYK, *Komercyjne wykorzystywanie dóbr niematerialnych*, [w:] M. PAZDAN (red.), *Valeat aequitas. Księga pamiątkowa ofiarowana Księdzu Profesorowi Remigiuszowi Sobańskiemu*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2000.

BIBLIOGRAFIA

ŹRÓDŁA PRAWA

- Ustawa z dnia 11 maja 1920 r. w przedmiocie uznania nazwisk, przybranych podczas służby wojskowej (Dz.U. Nr 42, poz. 251 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 maja 1924 r. uchylająca ustawę z dnia 11 maja 1920 r. w przedmiocie uznania nazwisk, przybranych podczas służby wojskowej (Dz.U. Nr 44, poz. 459).
- Ustawa z dnia 18 lipca 1950 r. – Przepisy ogólne prawa cywilnego (Dz.U. Nr 34, poz. 311 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2016 r., poz. 380).
- Ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej, Dz.U. z 2013 r., Nr 1410.

ORZECZNICTWO

- Decyzja Izby Odwoławczej z dnia 4 lipca 2007 r. w sprawie R 511/2008-1, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].
- Decyzja Izby Odwoławczej z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie R 336/2007-2, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].
- Decyzja Izby Odwoławczej z dnia 27 lutego 2012 r. w sprawie R 257/2011-2, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].
- Decyzja OHIM (EUIPO) z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie nr 1523/2001, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].
- Decyzja OHIM (EUIPO) z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie R 723/2001-2, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].
- Decyzja OHIM (EUIPO) z dnia 21 maja 2007 r. w sprawie R 407/2006-2, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].
- Decyzji Izby Odwoławczej z dnia 4 lipca 2007 r. w sprawie R 511/2008-1, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].
- Decyzja OHIM (EUIPO) z dnia 12 lutego 2010 r. Opposition No B 1 415 126, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].
- Decyzja OHIM (EUIPO) z dnia 21 lipca 2011 r. w sprawie R 2338/2010-4, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].
- Decyzja OHIM (EUIPO) z dnia 12 września 2011 r. w sprawie Opposition No B 1 744 617, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].
- Decyzja OHIM (EUIPO) z dnia 7 sierpnia 2012 r. w sprawie 5937C, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].
- Decyzja OHIM (EUIPO) z dnia 30 listopada 2012 r. w sprawie 6242C, www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].
- Decyzja OHIM (EUIPO) z dnia 19 listopada 2013 r. w sprawie Cancellation No 7191 C (INVALIDITY), www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2000 r., II CKN 955/98, niepubl.

- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2001 r., II CKN 396/2000 r., LexPolonica nr 4003556.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2002 r., II CKN 953/2000, LexPolonica nr 38829.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2004 r., I CK 636/2003 r., LexPolonica nr 1546710.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2004 r., V CK 69/04, niepubl.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2007 r., I CSK 134/07, LEX nr 485999.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2007 r., II CSK 390/07, LEX nr 421023.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2008 r., II CSK 539/07, OSP 2010, z. 4, poz. 43.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2010 r., V CSK 19/10, niepubl.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2013 r., III CSK 66/13, LEX nr 1463871.
- Wyrok Sądu Pierwszej Instancji z dnia 12 czerwca 2007 r. w sprawach połączonych T-60/04, T-64/04, www.curia.eu [dostęp: 24.01.2016].
- Wyrok Sądu Pierwszej Instancji z dnia 12 czerwca 2007 r. w sprawach połączonych T-53/04 to T-56/04, T-58/04 i T-59/04, www.curia.eu [dostęp: 24.01.2016].
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 grudnia 2012 r., I ACa 755/12, LEX nr 1272000.
- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 25 lutego 2014 r., II GSK 1939/12, www.orzeczenia.nsa.gov.pl [dostęp: 24.01.2016]
- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 13 marca 2013 r. II, GSK 2304/11.
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 15 marca 2005 r., VI SA/Wa 860/04, LEX nr 841758.
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 10 listopada 2009 r., VI SA/Wa 1488/09, www.orzeczenia.nsa.gov.pl www.oami.eu [dostęp: 24.01.2016].
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 16 czerwca 2011 r., VI SA/Wa 617/11, www.orzeczenia.nsa.gov.pl [dostęp: 24.01.2016].
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie dnia 9 września 2012 r., VI SA/Wa 820/12, www.orzeczenia.nsa.gov.pl [dostęp: 24.01.2016].
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 24 września 2013 r., VI SA/Wa 1399/1, www.orzeczenia.nsa.gov.pl [dostęp: 24.01.2016].
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 14 października 2013 r., VI SA/Wa 1281/13, www.orzeczenia.nsa.gov.pl [dostęp: 24.01.2016].
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 9 stycznia 2014 r., VI SA/Wa 1639/13, www.orzeczenia.nsa.gov.pl [dostęp: 24.01.2016].
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2005 r., II CK 578/04, niepubl.

LITERATURA

- ANDRZEJEWSKI Marcin, KOSTAŃSKI Piotr, Komentarz do art. 131, [w:] Piotr KOSTAŃSKI (red.), *Prawo własności przemysłowej. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2010, s. 816-838.

- BANASIUK Joanna, SIĘCZYŁO-CHLABICZ Joanna, The legal character of the image right in view of the theory of personal rights, „Przeгляд Ustawodawstwa Gospodarczego” 2012, nr 12, s. 30-38.
- BAŃKO Mirosława (red.), Wielki słownik wyrazów obcych, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005.
- BRZOZOWSKA Monika, Ochrona danych osobowych w sieci, Presscom, Wrocław 2012.
- BUCHALSKA Joanna, Nazwisko jako przedmiot ochrony w prawie polskim, Wolters Kluwer, Warszawa 2015.
- CZUB Krzysztof, Prawa osobiste twórcy projektu wynalazczego. Zagadnienia konstrukcyjne, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2000, nr 7, s. 151-168.
- CZUB Krzysztof, Wzory przemysłowe – nowa kategoria dóbr niematerialnych?, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2003, nr 10, s. 59-82.
- DMOWSKI Stanisław [w:] Stanisław DMOWSKI, Stanisław RUDNICKI, Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga pierwsza. Część ogólna, LexisNexis, Warszawa 2006, s. 96-102.
- GRZESZCZAK Teresa, Herb Habsburgów, „Przeгляд Prawa Handlowego” 2003, nr 7, s. 52-53.
- GRZYBZYK Katarzyna, Komercyjne wykorzystywanie dóbr niematerialnych, [w:] Maksymilian PAZDAN (red.), Valeat aequitas. Księga pamiątkowa ofiarowana Księdzu Profesorowi Remigiuszowi Sobańskiemu, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2000, s. 147-158.
- GRZYBOWSKI Stefan, Ochrona dóbr osobistych według przepisów ogólnych prawa cywilnego, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1957.
- GRZYBOWSKI Stefan, System Prawa Cywilnego. Część ogólna, t. I, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1974.
- JANKOWSKA Marlena, Autor i prawo do autorstwa, Wolters Kluwer, Warszawa 2011.
- JENDL Alfred, Prawo używania pseudonimów, „Ilustrowany Kuryer Codzienny” 1939, nr 38, dodatek „Kuryer Prawniczy i Sądowy” nr 6, s. 18.
- KONIC Henryk, Prawo osobowe. Wykład porównawczy na tle praw podstaw obowiązujących w Polsce w zestawieniu z kodeksem szwajcarskim, cz. 1, Nakładem Księgarni F. Hoesicka, Warszawa 1924.
- KOPALIŃSKI Władysław (red.), Słownik wyrazów obcych, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1989.
- KOPFF Andrzej, Koncepcja praw do intymności i do prywatności życia osobistego (zagadnienia konstrukcyjne), „Studia Cywilistyczne” 1972, nr 20.
- KOPFF Andrzej, Ochrona sfery życia prywatnego jednostki w świetle doktryny i orzecznictwa, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego”. Prace z Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej 1982, z. 100, s. 29-54.
- KORDASIEWICZ Bogudar, Cywilnoprawna ochrona prawa do prywatności, „Kwartalnik Prawa Prywatnego” 2000, z. 1, s. 19-51.
- KOT Dawid, Użycie cudzego nazwiska w prasie a autorstwo dzieła, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego”. Prace z Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej 1997, z. 68, s. 109-124.
- KUBIAK-CYRUL Agnieszka, Dobra osobiste osób prawnych, Zakamycze, Kraków 2005.

- KUMANIECKI Kazimierz, Nazwisko i imiona, [w:] Kazimierz KUMANIECKI, Jerzy S. LANGROD, Szczęsny WACHHOLZ, Zarys ustroju, postępowania i prawa administracyjnego w Polsce, Księgarnia Powszechna, Kraków–Warszawa 1939, s. 199-208.
- LIJOWSKA Magdalena, Koncepcja ogólnego prawa osobistości w niemieckim i polskim prawie cywilnym, „Kwartalnik Prawa Prywatnego” 2001, z. 4, s. 713-799.
- LITWIN Józef, Od oznaczenia „NN” do imienia przesłaniającego, „Państwo i Prawo” 1951, z. 2, s. 262-273.
- LITWIN Józef, Pseudonim kupiecki, „Przegląd Prawa Handlowego” 1931, nr 4, s. 206-225.
- ŁAKOMA Sylwia, Zmiana nazwiska, „Jurysta” 2009, nr 2, s. 17-22.
- MIKLAŚIŃSKI Zenon, Prawo własności przemysłowej. Komentarz, Urząd Patentowy RP, Warszawa 2001.
- NUSBAUM-HILAROWICZ Tadeusz, Ochrona nazwiska i pseudonimu w rządowym projekcie noweli do austriackiego kodeksu cywilnego, „Przegląd Prawa i Administracji. Rozprawy i Zapiski Literackie” 1911, s. 281-302.
- PANOWICZ-LIPSKA Janina, Majątkowa ochrona dóbr osobistych, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1975.
- PAZDAN Maksymilian [w:] Krzysztof PIETRZYKOWSKI (red.), Kodeks cywilny, t. I, Komentarz do artykułów 1-449¹¹, C.H. Beck, Warszawa 2005, s. 108-148.
- PAZDAN Maksymilian, Ogólny charakter dóbr osobistych, [w:] Marek SAFJAN (red.), Prawo cywilne – część ogólna. System Prawa Prywatnego, t. I, C.H. Beck, Warszawa 2007, s. 1229-1234.
- PAZDAN Maksymilian, Osoby fizyczne, [w:] Maksymilian PAZDAN (red.), Prawo prywatne międzynarodowe. System Prawa Prywatnego, t. 20A, C.H. Beck, Warszawa 2014, s. 557-625.
- PIASECKI Kazimierz, Kodeks cywilny. Księga pierwsza. Część ogólna. Komentarze Zakamycza, Zakamycze, Kraków 2003.
- PROMIŃSKA Urszula, Znak towarowy, [w:] Ewa NOWIŃSKA, Urszula PROMIŃSKA, Michał DU VALL, Prawo własności przemysłowej, LexisNexis, Warszawa 2011, s. 259-385.
- PROMIŃSKA Urszula, Znaki towarowe i prawo ochronne, [w:] Ewa NOWIŃSKA, Urszula PROMIŃSKA, Krystyna SZCZEPANOWSKA-KOZŁOWSKA, Własność przemysłowa i jej ochrona, LexisNexis, Warszawa 2014, s. 389-542.
- PYZIAK-SZAFNICKA Małgorzata, Prawa majątkowe i niemajątkowe, [w:] Marek SAFJAN (red.), Prawo cywilne – część ogólna. System Prawa Prywatnego, t. I, C.H. Beck, Warszawa 2007.
- RADWAŃSKI Zbigniew (red.), Prawo cywilne – część ogólna. System Prawa Prywatnego, t. II, C.H. Beck, Warszawa 2007, s. 821-828.
- RAJKOWSKI Rudolf, Zmiana nazwiska. Studium z zakresu prawa administracyjnego, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1955.
- SIEŃCZYŁO-CHLABICZ Joanna, Prawo do wizerunku a komercjalizacja dóbr osobistych, „Państwo i Prawo” 2007, z. 6, s. 19-31.
- SKUBISZ Ryszard, Prawo znaków towarowych. Komentarz, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1997.

- SKUBISZ Ryszard, Względne podstawy odmowy udzielenia prawa ochronnego na znak towarowy, [w:] Ryszard SKUBISZ (red.), Prawo własności przemysłowej. System Prawa Prywatnego, t. 14B, C.H. Beck, Warszawa 2012, s. 655-764.
- SZER Seweryn, Prawo cywilne. Część ogólna, Wydawnictwo PWN, Warszawa 1967.
- SZPUNAR Adam, Ochrona dóbr osobistych, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1979.
- SZPUNAR Adam, Zadośćuczynienie za szkodę niemajątkową w kodeksie cywilnym, „Państwo i Prawo” 1965, z. 3, s. 359-372.
- SZYMCZAK Mieczysław (red.), Słownik języka polskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1988.
- WYPIÓRKIEWICZ Andrzej [w:] Helena CIEPŁA [i in.], Kodeks cywilny. Praktyczny komentarz z orzecznictwem, t. I, Art. 1-352, Zrzeszenie Prawników Polskich, Warszawa 2005, s. 59-77.
- ZAPOROWSKI Piotr, Pseudonim w firmie, „Przegląd Prawa Handlowego” 2006, nr 6, s. 46-52.
- ZIEMIANYN Bronisław, Prawo cywilne. Część ogólna, Ars Boni et Aequi, Poznań 1999.

PSEUDONIM JAKO ZNAK TOWAROWY

S t r e s z c z e n i e

Artykuł przedstawia istotną kwestię możliwości rejestracji pseudonimu jako znaku towarowego. Analiza orzecznictwa i poglądów doktryny pozwala na sformułowanie następujących wniosków. Po pierwsze, brak jest specyficznych regulacji dotyczących rejestracji pseudonimu jako znaku towarowego. W konsekwencji powoduje to, że judykatura tworzy reguły pozwalające na taką rejestrację. Po drugie, wskazać można wzajemne przenikanie się regulacji dotyczących ochrony dóbr osobistych i znaku towarowego. Powoduje to niejednolitość w kontekście materialnego i niematerialnego charakteru tego dobra. Po trzecie, pseudonim, podobnie jak inne dobra, podlega komercjalizacji. Powoduje to nadanie mu mieszanego charakteru, podobnie jak prawu do firmy, i przyznanie mu ekonomicznej wartości.

Słowa kluczowe: prawo własności przemysłowej; prawo cywilne; znak towarowy; pseudonim; dobra osobiste

AN ALIAS AS A TRADEMARK

S u m m a r y

An article presents an studies of possibilities to register an alias as a trademark. The analyses of the doctrine and cases of Polish and European jurisprudence rise the following conclusions. Firstly, there is no special regulations which allows registrations alias as a trademark. As the consequence that's the jurisprudencia who creates their own regulations. Secondly, we can observe insinuation of two legal systems – protecting the personal rights in civil law and trademarks. This can be problematic cos the jurisdiction of the court. Thirdly, the alias can also become distinctive *per se* which in consequence allowed to protect them as the surname as a trademarks in some cir-

cumstances. As far, we need to take in consideration the process of commercialization of this kind of personal rights which gives them the economic value.

Key words: intellectual property law; civil law; trademark; alias; personal rights